

OBJAŠNJENJE GODIŠNJIH NAGRADA HRVATSKOG MUZEJSKOG DRUŠTVA ZA PROJEKTE OSTVARENE U 2018. GODINI PREMA KATEGORIJAMA

Ocjenjivački sud odlučio je dodijeliti Godišnje nagrade sljedećim kandidatima:

1. Kategorija za realiziranu izložbu

Arheološki muzej Istre partner je Interreg Central Europe projekta COME-IN! koji je usmjeren ka povećanju pristupačnosti muzejskih institucija prema osobama s invaliditetom. Kroz aktivnosti projekta razvijena je izložba *Prapovijest u rukama* koja je primarno fokusirana na slijepu i slabovidne osobe, ali vođena načelom da bude pristupačna svima. Autorice izložbe Maja Čuka (kustos arheolog) i Đeni Gobić-Bravar (viši restaurator) osmislile su izložbu koja se temelji na arheološkim nalazima, ali prepričava publici osnovne životne tematike koje su i danas dijelom našega života. Želja je bila realizirati jednostavnu, edukativnu izložbu koja će svima, od djeteta do odrasle osobe, prikazati život tijekom prapovijesti u Istri.

Tema krova nad glavom, odijevanja, prehrane, religije i smrti prikazana je kroz mnoštvo taktilnih sadržaja poput replika originalnih predmeta, idejnih rekonstrukcija nastambi i grobnih cjelina te idejnih replika alata i svakodnevnih predmeta poput odjeće. Sve su replike, koje su se mogle slobodno dirati, bile popraćene i originalima u vitrinama. Legende predmeta izrađene su i na latiničnom i na brajčnom pismu. Sadržaji poput geografskih karata, dekorativnih crteža na keramici i slikarija na prapovijesnim situlama izrađeni su reljefnim prikazima. Osim velikog fokusa na predmetima koje je moguće dodirivati, brajčnom pismu i reljefnim crtežima, pažnja je posvećena dodatnim oblicima prilagodbe. Izložbene su vitrine izrađene na način da im osoba korisnik invalidskih kolica lako priđe i opipa predmete, realizirana je mala rampa kako bi svaki dio izložbe bio pristupačan osobama s poteškoćama u kretanju, tekstovi su realizirani na pojednostavljeni način kako bi bili razumljivi svakome.

Prateći sadržaji izložbe bile su kreativne radionice izrađivanja predmeta na prapovijesni način te samostalne radionice pisanja brajice uz pomoću brajčnih tablica s uputama za pisanje. Uz izložbu realiziran je katalog na brajici popraćen taktilnim crtežima i klasičan popratni katalog.

Izložba je doprinijela muzejskoj struci prikazujući mnogobrojne načine na koje je moguće muzejske sadržaje približiti posebno osjetljivoj kategoriji publike kao što su osobe s invaliditetom. Zbog svega navedenog Ocjenjivački sud nagradu u kategoriji za realiziranu izložbu dodjeljuje **autoricama izložbe *Prapovijest u rukama*, Maji Čuka i Đeni Gobić-Bravar.**

3. Kategorija za realizirani izdavački projekt

Monografija *Šezdesete u Hrvatskoj – Mit i stvarnost* nastala je u sklopu velikoga kulturološkog projekta i izložbe, postavljene u Muzeju za umjetnost i obrt u Zagrebu 26. travnja 2018.godine. Uz pripremu na postavu izložbe, paralelno su tekli radovi na pripremi monografije, objavljene na hrvatskom jeziku na 448 strana te na engleskom jeziku. Opsežna i bogato ilustrirana, pruža sveobuhvatan pregled različitih segmenata života burne dekade hrvatske prošlosti – od gospodarskih i društveno-političkih, kulturnih i umjetničkih prilika do svakodnevnog života ljudi.

Monografija je rezultat višegodišnjega autorskog rada tima istaknutih stručnjaka. Predgovore su napisali Miroslav Gašparović, ravnatelj Muzeja za umjetnost i obrt, te Zvonko Maković, autor idejnog koncepta izložbe dok su autori 18 dionica izložbe tj. 18 poglavlja monografije redom: Zvonko Maković (Likovne umjetnosti), Ante Batović (Društveno-politički kontekst), Igor Duda (Kultura svakodnevice), Lovorka Magaš Bilandžić (Grafički dizajn), Koraljka Vlajo (Industrijski dizajn), Marina Bagarić

(Keramika), Maroje Mrduljaš (Arhitektura), Krešimir Nemeć (Književnost), Ana Lederer (Kazalište), Tomislav Šakić (Film), Dunja Nekić (Fotografija), Maja Đurinović (Ples), Seadeta Midžić (Muzički Biennale Zagreb), Hrvoje Horvat (Pop, rock i jazz-glazba), Katarina Nina Simončić (Moda), Marija Tonković (Modna fotografija), Inoslav Bešker (Hrvatske novine) te Nada Zgrabljic Rotar (Radiotelevizija Zagreb).

Monografija je objavljena je u suizdavaštvu sa Školskom knjigom d.d. Grafički dizajn i pripremu fotografija potpisuju Tomislav i Lada Vlainić. Urednice monografije su Vesna Ledić, Adriana Prlić i Miroslava Vučić.

Izlazeći iz okvira tradicionalnog izložbenog kataloga, ova monografija nudi jedinstven i dosad neistražen pogled u vrlo bitno desetljeće hrvatske prošlosti, točnije od 1958. do 1971. godine. Dok je monografija nastala uz izložbu, ona djeluje potpuno samostalno, unutar svojih korica noseći temeljne poruke izložbe, ali i više predstavljajući referentnu točku za sva ostala proučavanja šezdesetih u budućnosti. Tekstove prati i obilje ilustracija, njih više od pet stotina od kojih su neke prvi put prezentirane javnosti, kao i vrijedna kronologija koja paralelno predstavlja događaje u svijetu i kod nas koji su obilježili šezdesete.

Nagradu za izdavački projekt u 2018. godini Ocjenjivački sud dodjeljuje **Muzeju za umjetnost i obrt i Školskoj knjizi d.d., suizdavačima monografije *Šezdesete u Hrvatskoj – Mit i stvarnost*.**

5.a. Kategorija za provedeni istraživački rad koji je rezultirao izložbom

Od 3. prosinca 2018. do 15. ožujka 2019. godine u dubrovačkoj žitnici "Rupe" bila je postavljena izložba „Gradine, gomile i špilje“ autora Domagoja Perkića, kustosa Arheološkoga muzeja u Dubrovniku, popraćena opsežnim katalogom. Na izložbi i u katalogu predstavljeni su rezultati 12 godina dugog arheološkoga rekognosciranja terena prapovijesnih lokaliteta na zapadnom dubrovačkom području. Vremenski okvir obuhvaća uglavnom razdoblje od kasnog eneolitika do kraja željeznog doba.

Izložba je koncipirana na bazi tri osnovne teme, kako sugerira i njen naslov. Težište prikazivanja gradina i gomila zasnovano je na zračnim fotografijama, odnosno prikazu lokaliteta iz ptičje perspektive, kako ih je inače vrlo teško doživjeti. Instalacijom špilje u obliku monumentalnog hodnika koji se od početka prema kraju snižava i suzuje, nastojalo se dobiti dojam ulaska i kretanja kroz špilju. Taj efekt je pojačan atraktivnim fotografijama špiljskog prostora te popratnim crteži i fotografije arheološkog materijala pokazuju arheološko bogatstvo koje se može naći u špiljama.

Likovni postav izložbe potpisuje Studio Rašić+Vrabec koji su, u cilju postizanja vizualnog kontrasta između izložbenih elemenata i starog kamenog zida, osmislili izložbene elemente u obliku tipografske prostorne instalacije. Teme "gradine" i "gomile" prezentirane su na predimenzioniranim slovima i geometrijskim elementima iz vizualnog identiteta, kojim je zapravo naglašeno mnoštvo lokaliteta i nalazišta.

Opsežan prateći katalog, koncipiran u devet poglavlja, donosi na kraju tablicu sa 758 lokaliteta, njihovim koordinatama, veličinom, kartografskim oznakama i kraćim opisom.

Ovom izložbom iscrpno su predstavljeni rezultati dosadašnjih istraživanja te naznačene smjernice za daljnji rad, te je senzibilizirana javnost na potrebe očuvanja gradina i gomila koje su nažalost u novije vrijeme izložene znatnoj devastaciji. Zbog toga Ocjenjivački sud nagradu u kategoriji za istraživački rad koji je rezultirao izložbom dodjeljuje **Domagoju Perkiću, višem kustosu Dubrovačkih muzeja, autoru izložbe *Gradine, gomile i špilje: zapadno dubrovačko područje*.**

5.b. Kategorija za provedeni istraživački rad koji je rezultirao stručnom publikacijom

Kompleksna koncepcija i sadržaj znanstvene monografije *Zagreb_Plakati / Slučajna povijest Zagreba: plakati iz zbirke Muzeja grada Zagreba* rezultat je dugogodišnjeg interdisciplinarnog istraživačkog rada u kojem su brojnim podacima dopunjene dosadašnje spoznaje o produkciji plakata u Zagrebu. Autorica publikacije obuhvatila je sve aspekte razvoja i prisutnosti plakata u Zagrebu nastalih u razdoblju od kraja 19. do početka 21. stoljeća u kontekstu pojavnosti ovog najprisutnijeg urbanog medija vizualne komunikacije u 20. stoljeću. Na temelju plakata koji se nalaze u muzejskoj zbirci cilj je bio interpretacija i kritički pogled na kulturno-povijesnu situaciju društvene povijesti Zagreba toga razdoblja.

Riječ je o opsežnom tekstu koji ima sve karakteristike reprezentativnog kataloga jedne muzejske zbirke u kojem je obrađeno 313 predmeta. Strukturirana je u poglavlja koja prate kronološki slijed razdoblja, a kasnije i u odnosu na ljudsku djelatnost kojoj su plakati doprinosili. Za svaku grupu načinjen je kratak uvodni tekst koji čitatelju također olakšava ovladavanje bogatim sadržajem.

Grafičko oblikovanje studija „Kuna zlatica“ slijedi strukturu sadržaja. Provedeno je korištenjem boja i karakteristične tipografije za naslove i brojeve stranica poglavlja kao reper za vizualni identitet ove publikacije.

Iako naslovljena *Slučajna povijest Zagreba*, monografska studija o plakatima iz zbirke Muzeja grada Zagreba ogledni je primjer vrsnoće u stručno-znanstvenoj publicistici. Autorica Željka Kolveshi ugradila je u ovu knjigu ogromno profesionalno iskustvo i znanje, ali i iznimni senzibilitet za kulturnu povijest Zagreba i njezine urbane vrijednosti. Primjenjujući interdisciplinarnu metodologiju i suvremeni teoriju, na primjeru produkcije plakata rekonstruirala je tijekom kulturne povijesti grada Zagreba, ali i rasvijetlila nezaobilazni udio tog nerijetko marginaliziranog fenomena kulture u turbulentnim procesima nastanka našeg modernog društva.

Zbog svega navedenog Ocjenjivački sud dodjeljuje autorici **Željki Kolveshi** godišnju nagradu za istraživački rad koji je rezultirao publikacijom *Zagreb_Plakati / Slučajna povijest Zagreba: plakati iz zbirke Muzeja grada Zagreba*.

6. Kategorija za realizirani informacijsko-dokumentacijski program

Osnovom povijesne orijentacije djelatnosti Prirodoslovnog muzeja Rijeka prema istraživanjima Jadranskog mora, sakupljanju građe, obradi podataka, dokumentaciji i sistematizaciji građe u zbirke flore i faune Jadranskog mora, u 2018. izrađena je aplikacija *Plavo oko*, dok je sama ideja inicirana višegodišnjim sudjelovanjem na European Marine Science Educators Association kongresima.

Cilj izrade aplikacije bio je učinkovitiju sustav prikupljanja podataka i očuvanje bioraznolikosti Jadranskog mora kroz povećanje pismenosti o funkcioniranju morskog okoliša kroz sustavno praćenje pojava morskih organizama i onečišćenja mora. Korisnici su svi koje povezuje svijest prema očuvanju prirode i okoliša, raspon uzrasta nije određen, a važno je imati uz sebe mobilni uređaj ili fotoaparat. Prijavom na aplikaciju i popunjavanjem podataka u najkraćem roku dobiva se informacija o vlastitom opažanju u prirodi, neobičnom događanju ili snimljenoj vrsti uz morsku obalu, u ili na površini mora. Istovremeno, zabilježenim podacima stručnjaci dobivaju korisne podatke koji im služe u daljnjim istraživanjima, a povratnim podacima o snimljenoj vrsti ispravno informiraju javnost. Dostavljanjem fotografija i podataka pojedinci mogu i aktivno sudjelovati i pomagati u stručnim i znanstvenim istraživanjima (*citizen science*), čime se postiže bolji pregled kretanja određene vrste ili grupe organizama i učinkovitije organiziranje kod eventualnih potreba poduzimanja mjera zaštite. Na ovaj

način *Plavo oko* klasičnu komunikaciju između stručnjaka i publike pretvara u interakciju, a glavni cilj je obostrana korist u dobivanju i pružanju informacija između stručnjaka i korisnika.

Unutar sustava je u manje o godinu dana prijavljeno 225 registriranih korisnika. Prema vrsti dojava, 70% čine upite o morskim organizmima, 20 % o onečišćenju mora, 4%o o morskim biljkama te su 6 % ostale vrste upita.

Ova jedinstvena aplikacija djelo je **Boruta Kružića i Milvane Arko-Pijevac iz Prirodoslovnog muzeja Rijeka** te se autorima aplikacije dodjeljuje nagrada u kategoriji Hrvatskog muzejskog društva u kategoriji za informacijsko-dokumentacijski program.

7. Kategorija za realizirani pedagoško - edukacijski program

Pedagoško edukacijski program *Hej, zaljubi se u muzej* Prirodoslovnog muzeja Rijeke provodi se u okviru projekta CLAUSTR+ sufinanciranog iz Programa prekogranične suradnje INTERREG V-A Slovenija-Hrvatska 2014-2020. Cilj projekta je aktivna zaštita povijesnog rimskog obrambenog sustava na području Hrvatske i Slovenije *Claustra Alpium lularum* održivim turizmom.

Edukativni program Prirodoslovnog muzeja Rijeka pod nazivom *Hej, zaljubi se u muzej* ima u cilju unaprijediti percepciju kulturne i prirodne baštine, prirode i prirodnih zakonitosti, kao i razviti osjećaj povezanosti s baštinom. Program nastoji postići da se djeca i mladi, odrasli i treća životna dob osjećaju ugodno i dobrodošlo, te da spoznaju Muzeja kao mjesto gdje mogu potražiti informacije, naći odgovore na svoja pitanja te nadograditi svoje znanje o svijetu prirodne i kulturne baštine te se jednostavno družiti.

Koristeći se svim sredstvima Muzeja i timom stručnjaka program nastoji javnosti približiti i upoznati ih s prirodoslovnim i kulturnim temama kroz sve oblike edukativne komunikacije. U sklopu edukativnog programa CLAUSTR+ *Hej, zaljubi se u muzej* osmišljene su, pripremljene i realizirane kreativno-interaktivne radionice, stručna vodstva i predavanja namijenjena djeci, mladima, odraslima, obiteljima, 54+, stručnoj i široj javnosti. Kroz navedene edukativne aktivnosti, program je obuhvatio nekoliko muzejskih projekata: *Rimska noć – rimske igre, Šišmiši osvajaju muzej – Šišmišasta mračna potraga, Muzejski obiteljski vikendi, Spoznajne radionice s dječjim vrtićima, Moj laboratorij, Zima u mom muzeju, Tjedan botaničkih vrtova, arboretuma i botaničkih zbirki, Ljeto u mom muzeju, Priče s planina*.

Tijekom 2018. godine *Hej, zaljubi se u muzej* obuhvatio je 1.748 sudionika kroz 35 edukativnih programa, 5 edukativnih predavanja, 3 stručna vodstva i 1 otvorenje izložbe.

Koncept pedagoško edukacijskog programa *Hej, zaljubi se u muzej* potpisuju **muzejske pedagoginje Marta Blažević i Anita Hodak** te voditeljica projekta u Prirodoslovnom muzeju, viša kustosica Željka Modrić Surina, dok su autorice pedagoško edukacijskih radionica spomenute muzejske pedagoginje. Zbog svega navedenog Ocjenjivački sud dodjeljuje godišnju nagradu u kategoriji za pedagoško-edukacijski program Aniti Hodak i Marti Blažević.

8. Kategorija za marketinško – propagandni program

U slijedu velikih kulturoloških projekata realiziranih u Muzeju za umjetnost i obrt, izložbom „Šezdesete u Hrvatskoj - Mit i stvarnost“, koja je ujedno bila i ključni projekt u 2018. godini, ideja je bila vratiti u fokus interesa prijelomno desetljeće ne samo za Hrvatsku, nego i njezino okruženje. Namjera ove izložbe u tom, širem kontekstu, je bila promotriti, problematizirati i analizirati situaciju u Hrvatskoj prvenstveno u području umjetnosti i kulture. Odjel za marketing i PR imao je poseban izazov za marketinško sagledavanje navedenog razdoblja, te izradu i koncipiranje posebne marketing i PR strategije komuniciranja projekta „Šezdesete u Hrvatskoj – Mit i stvarnost“.

Odjel za Marketing i PR u sastavu: Vesna Jurić Bulatović, voditeljica Odjela za marketing i PR, Andrea Gerenčer, voditeljica PR te Marija Jurkić, Marina Lukić i Vesna Validžić, suradnice u Odjelu za marketing i PR realizirao je posebno pripremljen i opsežan marketinški i PR program za izložbu kroz sponzorske suradnje, promocije i prezentacije, oglašavanje, medijske kampanje, klasično PR komuniciranje i društvene mreže.

Sveukupna promocija izložbe imala je za strategiju obuhvatiti sve ciljane skupine kako bi i nove generacije (ili nova publika), u načinima i metodama komuniciranja izložbe *Šezdesete u Hrvatskoj - Mit i stvarnost* te suvremenim tehnologijama približila vrijeme šezdesetih ili novije hrvatske povijesti. Temeljena je na ideji da se jedno iznimno razdoblje u razvoju Hrvatske, komunicira suvremenim marketinškim tehnikama i metodama različitim ciljnim skupinama: od najšire javnosti, stručnih i znanstvenih krugova, do studentske i školske populacije i općenito turističkih tržišta u zemlji i inozemstvu. Ukupni ciljevi su bili takve strategije bili su istraživanje, predstavljanje i reafirmiranje jednog razdoblja u povijesnom, gospodarskom i kulturološkom pogledu, razvijanje međuinstitucionalne i međumuzejske suradnje, afirmiranje zbirke MUO i same institucije, stvaranje novih stručnih, znanstvenih i poslovnih partnerstava, stvaranje dodane vrijednosti za MUO i hrvatsku kulturu, međunarodna kulturna suradnja, promocija branda **MUO**, produkcija nove suvenirne ponude te na kraju stvaranje nove publike u čemu je **Odjel za marketing i odnose s javnošću** zasigurno uspio.

9. Kategorija za međumuzejsku suradnju

Suradnički izložbeni i kulturološki projekt Valpovački vlastelini Prandau-Normann uključuje izložbu u prostorima četiriju baštinskih institucija u dvama gradovima (Osijek, Valpovo), niz događanja i jedinstveni dvojezični katalog. Izložbama i katalogom prezentirana je ostavština valpovačkih vlastelina iz fundusa Muzeja likovnih umjetnosti, Muzeja Slavonije, Muzeja Valpovštine i Državnog arhiva u Osijeku. Svaka od navedenih institucija čuva dio vrijedne kolekcije plemićkih obitelji Hilleprand von Prandau i von Normann-Ehrenfels koje su više od dvjesto godina upravljale Valpovačkim vlastelinstvom i ostavile značajni trag u kulturnom, obrazovnom, gospodarskom, vjerskom, društvenom i svakodnevnom životu ovoga kraja.

Izložbeni projekt je otvoren istoga dana, 22. ožujka 2018. u svim institucijama s jednim satom razmaka. Prvi puta je objedinjeno prikazana nekada privatna, a danas muzejska zbirka obitelji. Kako bi se što sadržajnije prezentirala, svaka je institucija u sklopu jedinstvenog koncepta i dizajna, izložila građu za koju je specijalizirana i u svojim segmentima prikazala svaki značajan predmet ili predmet značajan za pojedinu cjelinu što se, među ostalim, postiglo i međusobnom razmjenom građe.

Tijekom trajanja izložbe organizirani su brojni popratni sadržaji: stručna vodstva, zajednička gostovanja, radionice, predavanja koja su organizirali i muzejski i arhivski pedagozi. Uz marketinšku podršku ustanova, mediji su pratili čitav projekt od nastajanja, kroz sve faze provedbe, a u izradi je i mrežni katalog i virtualna tematska izložba.

Uz djelatnike navedenih ustanova na projektu su sudjelovali i znanstvenici s Filozofskog fakulteta u Zagrebu, Umjetničke akademije u Osijeku, Hrvatskog instituta za povijest, Podružnice za povijest Slavonije, Srijema i Baranje u Slavonskom Brodu te kolege iz Zavičajnog muzeja Našice, Glazbene škole Franje Kuhača u Osijeku i Turističke zajednice Grada Valpova.

U kategoriji za međunarodnu suradnju Ocjenjivački sud dodjeljuje nagradu **Muzeju likovnih umjetnosti, Muzeju Slavonije, Državnom arhivu u Osijeku i Muzeju Valpovštine**